

Υπόθεση C-85/21

Σύνοψη της αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 98, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου

Ημερομηνία κατάθεσης:

11 Φεβρουαρίου 2021

Αιτούν δικαστήριο:

Landesverwaltungsgericht Steiermark (Αυστρία)

Ημερομηνία της απόφασης του αιτούντος δικαστηρίου:

3 Φεβρουαρίου 2021

Προσφεύγων:

WY

Καθής δημόσια αρχή:

Κυβέρνηση του ομόσπονδου κράτους της Στυρίας

Αντικείμενο της κύριας δίκης

Αποποίηση της τουρκικής ιθαγένειας υπέρ της κτήσεως της αυστριακής ιθαγένειας – Ανάκτηση της τουρκικής ιθαγένειας – Ανάκληση της αυστριακής ιθαγένειας και απώλεια της ιθαγένειας της Ένωσης – Συνέπειες – Αναλογικότητα

Αντικείμενο και νομική βάση της αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως

Ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης, άρθρο 267 ΣΛΕΕ

Προδικαστικό ερώτημα

Πρέπει το άρθρο 21 ΣΛΕΕ να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι, σε περίπτωση προβλεπόμενης από το εθνικό δίκαιο *ex lege* απώλειας της ιθαγένειας και της συνακόλουθης απώλειας της ιδιότητας του πολίτη της Ένωσης, πρέπει η διάταξη αυτή να λαμβάνεται υπόψη κατά τον έλεγχο της αναλογικότητας στη συγκεκριμένη περίπτωση σύμφωνα με τις αρχές που διατυπώθηκαν στην απόφαση του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης στην υπόθεση Tjebbes κ.λπ.,

και ότι μπορεί να αποτελεί εμπόδιο για την απώλεια της ιθαγένειας το γεγονός ότι υπήκοος έχει ανακτήσει την προηγούμενη ιθαγένειά του με δήλωση εκ νέου πολιτογράφησης και ότι η επικείμενη απώλεια της ιδιότητας του πολίτη της Ένωσης έχει σημαντικές επιπτώσεις για τον οικογενειακό και τον επαγγελματικό του βίο;

Παρατιθέμενες διατάξεις του δικαίου της Ένωσης

Συνθήκη για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (στο εξής: ΣΛΕΕ), ιδίως άρθρα 20 και 21

Χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ιδίως άρθρο 7

Παρατιθέμενες διατάξεις του εθνικού δικαίου

Bundesgesetz über die österreichische Staatsbürgerschaft (αυστριακός ομοσπονδιακός νόμος περί αυστριακής ιθαγένειας, στο εξής: StbG), άρθρα 27 και 57

Gewerbeordnung 1994 (αυστριακός εμπορικός κώδικας, στο εξής: GewO), άρθρο 14

Συνοπτική έκθεση των πραγματικών περιστατικών και της κύριας δίκης

- 1 Στον WY χορηγήθηκε η αυστριακή ιθαγένεια το 1992. Εν συνεχεία, προσκόμισε πιστοποιητικό του τουρκικού κράτους περί απώλειάς της, το οποίο επιβεβαίωνε ότι δεν είχε πλέον την τουρκική ιθαγένεια.
- 2 Το 2017, το όνομα του προσφεύγοντος εμφανίστηκε σε τουρκικό «εκλογικό κατάλογο» και για τον λόγο αυτό η καθής δημόσια αρχή κίνησε διαδικασία για την αποσαφήνιση του ζητήματος της ιθαγένειας του WY.
- 3 Στο πλαίσιο της διαδικασίας αυτής, η καθής δημόσια αρχή κατέληξε στο συμπέρασμα ότι ο εν λόγω κατάλογος ήταν πιθανότατα ο κατάλογος τουρκικής αρχής για τη διεξαγωγή εκλογών. Εν συνεχεία, ο προσφεύγων κλήθηκε στις 27.6.2017 το πρώτον να προσκομίσει απόσπασμα από το τουρκικό ληξιαρχικό βιβλίο με στοιχεία για την ιθαγένεια. Ομοίως, ζητήθηκε από την πρεσβεία της Τουρκίας στη Βιέννη να δηλώσει αν ο προσφεύγων είχε ανακτήσει την τουρκική ιθαγένεια. Δεν δόθηκε απάντηση στο έγγραφο αυτό.
- 4 Ο προσφεύγων ισχυρίστηκε ότι δεν εκδίδεται απόσπασμα από το ληξιαρχικό βιβλίο σχετικά με πρόσωπα που έχουν απολέσει την ιθαγένεια. Κατόπιν νέων προσκλήσεων από την καθής δημόσια αρχή και παρατάσεων της προθεσμίας υπέρ του προσφεύγοντος, προσκομίστηκε απόσπασμα από το τουρκικό ληξιαρχικό βιβλίο της θυγατέρας του προσφεύγοντος, το οποίο περιείχε επίσης στοιχεία αναφορικά με τον προσφεύγοντα. Από το έγγραφο αυτό προκύπτει ότι η θυγατέρα

του προσφεύγοντος απώλεσε την τουρκική ιθαγένεια επειδή η μητέρα της και ο πατέρας της, αντιστοίχως, απέκτησαν την αυστριακή ιθαγένεια. Για το έτος 1994 υπάρχει σημείωση περί της εκ νέου απονομής της τουρκικής ιθαγένειας.

- 5 Ο προσφεύγων ουδέποτε αιτήθηκε τη διατήρηση της αυστριακής ιθαγένειας. Στο πλαίσιο της διαδικασίας ενώπιον της καθής δημόσιας αρχής, υπέβαλε αίτηση δυνάμει του άρθρου 57 του StbG (κτήση της ιθαγένειας με δήλωση), η οποία ωστόσο δεν έγινε δεκτή.
- 6 Με διάταξη της 7.5.2019, το αιτούν δικαστήριο έκρινε ότι ο προσφεύγων είχε ανακτήσει στις 3.2.1994 την τουρκική ιθαγένεια και ως εκ τούτου είχε απολέσει την αυστριακή ιθαγένεια κατ' εφαρμογήν του άρθρου 27, παράγραφος 1, του StbG, απέρριψε δε την ειδοποίηση δυνάμει του άρθρου 57 του StbG.
- 7 Το Verwaltungsgerichtshof (Ανώτατο Διοικητικό Δικαστήριο της Αυστρίας), το οποίο εν συνεχεία επιλήφθηκε της υποθέσεως, έκρινε ότι λόγω της διαπιστωθείσας συνδρομής των προϋποθέσεων απώλειας της αυστριακής ιθαγένειας και της συνακόλουθης απώλειας της ιθαγένειας της Ένωσης, έπρεπε, σύμφωνα με τη νομολογία του Δικαστηρίου της 12ης Μαρτίου 2019 στην υπόθεση C-221/17, Tjebbes κ.λπ. [ECLI:EU:C:2010:104], να διενεργηθεί έλεγχος αναλογικότητας από την εθνική αρχή και ενδεχομένως από το εθνικό δικαστήριο. Τούτο είναι αναγκαίο υπό το πρίσμα του δικαίου της Ένωσης. Κατά το Verwaltungsgerichtshof (Ανώτατο Διοικητικό Δικαστήριο της Αυστρίας), στο πλαίσιο του εν λόγω ελέγχου αναλογικότητας υπό το πρίσμα των κριτηρίων που τέθηκαν από το Δικαστήριο στην υπόθεση Tjebbes κ.λπ., πρέπει, μεταξύ άλλων, να γίνεται οπωσδήποτε συνολική εκτίμηση λαμβανομένων υπόψη των εκάστοτε περιστάσεων της συγκεκριμένης περίπτωσης. Σε αυτό το πλαίσιο αποκτά σημασία το γεγονός ότι ο προσφεύγων δεν αιτήθηκε τη διατήρηση της αυστριακής ιθαγένειας. Εντούτοις, πρέπει να γίνει συνολική εκτίμηση του κατά πόσον συντρέχουν εν προκειμένω περιστάσεις που καθιστούν δυσανάλογη την ανάκληση της αυστριακής ιθαγένειας.
- 8 Ο νομικός εκπρόσωπος του προσφεύγοντος επισημαίνει ότι η απώλεια της ιδιότητας του πολίτη της Ένωσης θα είχε σημαντικές επιπτώσεις για τον οικογενειακό και τον επαγγελματικό του βίο του προσφεύγοντος και ότι θα συνεπαγόταν ιδίως δραστικούς περιορισμούς στον επαγγελματικό βίο του προσφεύγοντος.

Συνοπτική έκθεση του σκεπτικού της αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως

- 9 Με την απόφασή του στην υπόθεση Rottmann, το Δικαστήριο διατύπωσε την αρχή κατά την οποία η απόφαση ανάκλησης της πολιτογράφησης υπηκόου κράτους μέλους υπόκειται σε δικαστικό έλεγχο με γνώμονα το δίκαιο της Ένωσης (απόφαση της 2.3.2010, C-135/08, ECLI:EU:C:2010:104). Υπογράμμισε ότι πρέπει να εξακριβωθεί κατά πόσον η απόφαση ανάκλησης της πολιτογράφησης τηρεί την αρχή της αναλογικότητας, όσον αφορά τις συνέπειές της για τον ενδιαφερόμενο από την άποψη του δικαίου της Ένωσης, πρέπει δε συναφώς να

λαμβάνονται υπόψη οι συνέπειες που έχει ενδεχομένως η οικεία απόφαση για τον ενδιαφερόμενο και για τα μέλη της οικογένειάς του, όσον αφορά την απώλεια των δικαιωμάτων που απονέμονται σε κάθε πολίτη της Ένωσης (ΔΕΕ, 2.3.2010, C-135/08, ECLI:EU:C:2010:104, σκέψεις 55 επ.).

- 10 Σύμφωνα με την απόφαση Tjebbes κ.λπ. του Δικαστηρίου (C-221/17, ECLI:EU:C:2010:104), η περίπτωση πολιτών της Ένωσης οι οποίοι με την απώλεια της ιθαγένειας έρχονται αντιμέτωποι με την απώλεια της ιθαγένειας της Ένωσης, εμπίπτει, λόγω της φύσεως και των συνεπειών της, στο δίκαιο της Ένωσης. Επομένως, τα κράτη μέλη οφείλουν να τηρούν το δίκαιο της Ένωσης στον τομέα της ιθαγένειας.
- 11 Ως προς τα κριτήρια του διενεργούμενου από τα εθνικά δικαστήρια ελέγχου της αναλογικότητας, το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης έκρινε στην υπόθεση Tjebbes τα εξής: «Η ως άνω εξέταση προϋποθέτει εκτίμηση της ατομικής καταστάσεως του ενδιαφερομένου καθώς και της οικογένειάς του, προκειμένου να προσδιορισθεί αν η απώλεια της ιθαγένειας του οικείου κράτους μέλους, οσάκις επιφέρει απώλεια της ιδιότητας του πολίτη της Ένωσης, έχει συνέπειες που επηρεάζουν δυσανάλογα, σε σχέση με τον σκοπό που επιδιώκει ο εθνικός νομοθέτης, τη φυσιολογική εξέλιξη της οικογενειακής και επαγγελματικής του ζωής, από τη σκοπιά του δικαίου της Ένωσης» (ΔΕΕ, 12.3.2019, C-221/17, ECLI:EU:C:2019:189, σκέψη 44).
- 12 Στην απόφαση Tjebbes, κατά το Δικαστήριο δεν χρειαζόταν να δοθεί απάντηση στο προδικαστικό ερώτημα σχετικά με την εφαρμογή του άρθρου 21 ΣΛΕΕ, δεδομένου ότι οι αναιρεσιδούσες δεν είχαν ασκήσει το δικαίωμά τους για ελεύθερη κυκλοφορία. Ωστόσο, τούτο είναι ουσιώδες εν προκειμένω. Ο προσφεύγων ασκεί στην Αυστρία ατομική επιχείρηση για την οποία κατέχει άδεια λειτουργίας. Μαζί με την απώλεια της αυστριακής ιθαγένειας, ως προς τον προσφεύγοντα επαπειλείται, επιπλέον, η απώλεια της άδειας λειτουργίας. Σε αυτήν την περίπτωση, ο προσφεύγων θα έπρεπε να χαρακτηριστεί ως «αλλοδαπό φυσικό πρόσωπο» κατά την έννοια του άρθρου 14 του GewO. Δεδομένου ότι η κατ'εξουσιοδότηση αρχή χορήγησε στον προσφεύγοντα μόνον την άδεια διαμονής ως «μέλος της οικογένειας» δυνάμει του άρθρου 47 του Niederlassungs- und Aufenthaltsgesetz (αυστριακού νόμου περί εγκαταστάσεως και διαμονής), τούτο συνεπάγεται την εφαρμογή του άρθρου 14, παράγραφος 3, του GewO.
- 13 Σύμφωνα με το άρθρο 14, παράγραφος 3, του GewO, τα μέλη της οικογένειας υπηκόων κράτους μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή κράτους συμβαλλομένου στη Συμφωνία ΕΟΧ τα οποία απολαύουν δικαίωμα διαμονής ή δικαίωμα μόνιμης διαμονής σε κράτος μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή σε κράτος συμβαλλόμενο στη Συμφωνία ΕΟΧ, μπορούν να ασκούν εμπορική δραστηριότητα ανεξαρτήτως της ιθαγένειάς τους ως ημεδαποί. Ωστόσο, προκειμένου να αποφευχθεί δυσμενής διάκριση υπέρ των ημεδαπών, ο προσφεύγων θα έπρεπε να επιτύχει την εφαρμογή του άρθρου 14, παράγραφος 3, του GewO, στο πλαίσιο ερμηνείας σύμφωνης προς το Σύνταγμα, και επί των μελών της οικογένειας των Αυστριακών. Αυτό βεβαίως δεν αναιρεί το γεγονός ότι ο προσφεύγων θα έχανε την ιδιότητά του ως πολίτη της

Ένωσης και, επομένως, δεν θα μπορούσε πλέον να ασκήσει το δικαίωμα ελεύθερης κυκλοφορίας που προβλέπει το άρθρο 21 ΣΛΕΕ.

- 14 Το αιτούν δικαστήριο εντοπίζει στην επικείμενη απώλεια της ιδιότητας του πολίτη της Ένωσης και, κατά συνέπεια, στην απώλεια της δυνατότητας νόμιμης άσκησης του δικαιώματος ελεύθερης κυκλοφορίας που προβλέπει το άρθρο 21 ΣΛΕΕ, σημαντική σύγκρουση όσον αφορά τον έλεγχο της αναλογικότητας που πρέπει να διενεργείται κατά περίπτωση. Υπό αυτές τις συνθήκες, η διαδικασία ανεστάλη και υποβλήθηκε το προδικαστικό ερώτημα στο Δικαστήριο.

ΕΓΓΡΑΦΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ